

Kateřina Kožená

DEMONAI

Kolik tváří
má
temnota?

FRAGMENT

Demonai

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Kateřina Kožená

Demonai – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Kateřina Kožená

DEMONAI

Ilustrovala Lenka Šimečková

FRAGMENT

Text © Kateřina Kožená, 2025
Illustrations © Lenka Šimečková, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-253-7426-9
ISBN e-knihy 978-80-253-7434-4 (1. zveřejnění, 2025) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-253-7435-1 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-253-7431-3 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

Těm, kteří se cítí neviděni.

1

Praha 1927

Proč nepřišel?

Seděl jsem ve tmě, která mi bránila pokračovat. Lékař s klapnutím vyměnil diapozitiv a učebna se rozzářila mdlým světlem.

„Zde,“ zvolal přednášející nad šum hlasů a mávl ukazovátkem k nákresu, „vidíte nejčastější místa pro aplikaci intramuskulární injekce.“

Přece ho nesrazila drožka. Odvrátil jsem pohled od prázdné židle vedle sebe a stočil ho k otevřené knize. Šero v místnosti měnilo slova v rozmazané šmouhy, přesto jsem se pustil do studia. Neměl jsem na výběr.

Dveře za mnou zavržaly a dovnitř na okamžik pronikl paprsek světla z chodby. Zaklapl jsem učebnici a shodil ji do brašny dřív, než ke mně doputoval slabý odér formalínu. Radomír s povzdechem klesl na volné místo.

„Kdes byl?“ začal jsem rozhovor, abych mu nedal šanci ptát se na mou knihu. „Na anatomii není noční hlídání, ne?“

„Výjimečná situace,“ zívł a začal lovit pomůcky. Ve tváři se mu zračila hluboká únava, kterou jsem sám dobře znal. „Nad ránem se tam asi dostala kočka a udělala pěkný braj- nepořádek. Ehm. Kolik je hodin? Zmeškal jsem toho moc?“

Nemuseli jsme se obtěžovat se šeptáním. Starý přednášející trpěl nedoslýchavostí a slova z poslední lavice by k němu nedoputovala, ani kdybychom křičeli. Polovina studentů v místnosti spolu hovořila naprosto bez rozpaků.

Sáhl jsem do vesty pro kapesní hodinky. Z učebny se zatemněnými okny vyprchalo světlo, aby se vzápětí vrátilo s novým nákresem. „Začali jsme před patnácti minutami. Ty nemáš svoje?“

Pevně stiskl rty a otočil v prstech plnicím perem. Pod očima se mu rýsovaly stejné temné kruhy, jaké se ráno vysmívaly ze zrcadla i mně. „Nemůžu je najít. Asi mi je ukradl nějaký kapsář. Můžu se podívat na tvé...“, naklonil se k mému sešitu a zamračil se. „Ty sis nic nezapsal?“

Prázdná stránka zápisníku mě usvědčovala z věcí, o nichž jsem si nepřál hovořit. Naoko ledabyle jsem pokrčil rameny. „Neprobíralo se nic převratného. Intramuskulární injekce se aplikuje do svalů a tak. Latinsky umíš, takže...“

„To sice ano,“ zašklebil se na mě a začal rychle překreslovat obrázek promítaný na plátno do sešitu. „Ale já nejsem hvězda ročníku, na rozdíl od někoho, takže musím dávat pozor.“

Jeho slova zjitřila můj vnitřní neklid. K čemu bylo všechno tohle? Přednášky, praktická cvičení a mizerné praxe? Zvládl jsem prvák, aniž by mi poskytl odpovědi, a druhák se v tomto směru nezdál o nic užitečnější.

Jak dlouho ještě vydrží čekat?

Až dostuduji? Až začnu skutečně léčit? Obojí znamenalo roky, které jsem zřejmě neměl.

„Kdybys netrávil každé druhé odpoledne v ústavu anatomie, strčil bys mě do kapsy,“ odvedl jsem řeč od svých svíravých myšlenek a povolil si kravatu.

„Některý nabídky se neodmítají.“

Já bych ji odmítl.

Ta čest však naštěstí připadla jemu. Anatomie byla jediným předmětem, ve kterém mě Radomír svými výsledky předčil, a já tak nemusel na konci prváku vysvětlovat, proč si nevážím takové pocty.

Přednášející se prohraboval krabicí s diapositivy a marně hledal ten správný. Šum ostatních rozhovorů zesílil.

„Proč se vlastně šrotíš ve dne v noci? Dobrého lékaře z tebe udělají zkušenosti, ne biflování. Nebo ti jde o to stipendium? Nečekáš přece, že ho získáš ve všech semestrech, že ne?“

Mé zaváhání skryla tma. Hleděl jsem do míst, kde jsem tušil kamaráda, a lámal si hlavu s tím, zda by snesl pravdu. Destička s klapnutím zapadla do projektoru a ze stínů se vyloupil Radomírův napjatý výraz.

Nesnesl. Buď by mě odsoudil stejně jako kdysi jiní, nebo by mě litoval a krmil slovy: „Bude to dobré.“ O to jsem nestál. Nic totiž dobré nebude.

„Jde o to stipendium,“ odvrátil jsem se k prázdné stránce svého sešitu. Měl bych si dělat poznámky. S injekční jehlou jsme se sice velmi dobře znali, ale jeden nikdy neví.

„Aha. Někteří lidé by pro takové peníze obětovali duši ďáblu, to je pravda,“ podotkl s úšklebkem.

Myšlenky mi sklouzly nechtěným směrem a hrud' mi znovu stáhla úzkost. „Taky bych obětoval duši,“ povzdychl jsem si bezděky.

Co to žvaním? Promnul jsem si koutky očí. Nejspíš ze mě promluvila únava. Svět se řídil matematikou a fyzikou, ne nadpřirozenem. Povídačky o pekle a duších si vymyslela skupina mocných lidí, aby snadněji ovládala masy.

Radomír ke mně vzhlédl s vážným výrazem ve tváři. Zapomněl zvednout pero ze stránky a pod hrotem se začala tvořit tmavá kaňka. Nedivil jsem se jeho údivu. Kdyby mě slyšel otec, vyhnal by mě z domu.

„Neříkej něco, co nemyslíš vážně,“ pronesl spolužák tiše, skvrna v sešitě rostla a polykala v sobě jeho nákres. „Takový věci si tě najdou.“

„Nesmysl. Peklem se straší chudina. Doktoři jsou oddaní vědě a...“

Dveře do učebny se zprudka otevřely a nás oslepila nečekaná zář. Zamžoural jsem na tělnatého muže v uniformě vrátného, který se bez rozmyšlení vydal k profesorovi. Z prváku jsem si pamatoval pár podobných vyrušení a nikdy nevěstila nic dobrého. Přednášející dál vysvětloval zády ke třídě způsob vpichu do *vena radialis*, hluchý k nově příchozímu stejně jako k nám.

Vrátný se zastavil asi metr od projektoru a hlasitě si odkašlal. „Pane profesore.“

„Vše je samozřejmě o cviku,“ krákorál starý lékař. Několik spolužáků se pobaveně uchechtlo. „Hned na příštích praktických cvičeních si...“

„Pane profesore,“ zvýšil muž hlas.

„... vše vyzkoušíte na vlastní kůži. Tedy vlastní žílu.“ Přednášející se zasmál svému vtipu a obrátil se k projektoru. Muž v uniformě toho využil a mávl před starcem rukou. Neúspěšně.

Radomír vedle mě sprostě zaklel nad inkoustovou skvrnou, která pozřela veškerou jeho dosavadní snahu. Měl jsem sto chutí udělat totéž. *Tohle nebude dobré.*

„A nyní si probereme druhé nejčastější místo... *himlbergot*, kde je ten obrázek?“

„Pane profesore!“ vykřikl brunátný vrátný. Lékař si ho konečně všiml a zamžoural na něj skrz cvikr.

„Nemusíte na mě křičet, nejsem hluchý,“ osopil se na narušitele. Dosud nenápadné chichotání spolužáků přešlo v těžce potlačovaný smích. Já se nesmál. Křečovitě jsem svíral okraj lavice v neblahé předtuše. „Proč rušíte můj výklad? Hoří snad?“

„Hledám Bartoloměje Dunkela.“

V krku mi vyschlo.

„Co jste to říkal? Proč tak šeptáte?“ Lékař nakrčil nos.

„Já jsem Bartoloměj Dunkel.“

Všichni se ke mně otočili. Nejistě jsem se zvedl ze židle a upravil si povolenou vázanku. Bez dechu jsem čekal na špatné zprávy.

Vrátný krátce pohlédl na profesora, ale zřejmě neměl chuť plýtvat silami, protože se bez rozloučení rozešel přímo ke mně. „Máte na vrátnici hovor. Pojdte se mnou.“

Hovor? Polkl jsem. Otec by mi nikdy netelefonoval do školy. *Ledaže...*

Chvějícíma rukama jsem shrnul své pomůcky do brašny. Neodvažoval jsem se podívat na Radomíra a čelit otázce v jeho očích.

„Tak mladému pánovi telefonují do školy,“ zhrozil se starý lékař a zavrtěl hlavou. Očividně slyšel jen to, co se mu hodilo. „To jsou mi móresy! Telefonní aparáty, fotografické aparáty. Dnes jsou všude jen samé aparáty. Ďas aby to spral.“

Se skloněnou hlavou jsem následoval vrátného skrz otevřené dveře a dál chodbou. Nadávání přednášejícího sláblo, až se ztratilo úplně. Nejspíš mi dá neomluvenou hodinu. Záleželo na tom ještě vůbec?

Tep mi duněl v uších, brašna mě táhla k zemi. Nevnímal jsem cestu na vrátnici, dlažbu pod podrážkami. V hlavě mi kolovala jen jedna jediná otázka. *Sehlal jsem?*

Nějak jsem se ocitl v malé místnosti plné cigaretového dýmu a někdo mi do roztřesené ruky vtiskl sluchátko. Taška mi spadla k nohám a já si přiložil studený kov k uchu.

„Haló, u telefonu Dunkel,“ ohlásil jsem se do šumění na druhém konci.

„Je tam milostpan Bartoloměj?“ Zněla zkresleně, ale poznal jsem ji.

„Ano, Rózo, mluvíš se mnou.“ Odmlčel jsem se a pátral po správných slovech. Žádná nepřišla. „J-je... Stalo se...?“

„Pan Josef si nepřál, abych vás vyrušovala vod studia.“ Hlas hospodyně zakolísal. „Ale já... no... myslela sem, že byste to chtěl vědět.“

Divil jsem se, že sluchátko pod silou mého stisku neprasklo. Na jazyku mě pálila otázka, ale strach z odpovědi mi bránil ji položit.

„Ž-žije?“ vypáčil jsem ze sebe.

„Ano.“

S úlevou jsem zavřel oči. Ještě jsem měl čas. Čekala mě jen trnitá cesta, ne propast. Jenže Róza určitě nevolala, aby mi řekla, že je vše v pořádku.

Ve sluchátku zapraskalo. „Milostpane, měl byste přijet domů. Hned.“

2

„Doktore Molnáre?“

Doktore Molnáre? vysmála se mi ozvěna.

Odhodil jsem kabát s brašnou na zem, aniž bych se obtěžoval s jejich pověšením. Vyběhl jsem na druhou stranu haly, kde se vinulo schodiště do patra. Mé zběsilé kroky rezonovaly velkým otevřeným prostorem a odrážely se od dřevěného obložení stěn. Doma už roky nehrála hudba a mluvilo se polohlasem, ale ticho, které zde panovalo, působilo nezvykle i na náš dům. Těžce. Hroživě. *Co se stalo?*

„Pane doktore?“

...doktore? ... doktore?

Musel tu být, protože u příjezdové cesty stál jeho hnědý Laurin & Klement 110. Pokud jsem ho nezastihl dole, zbývala jediná možnost.

Schody jsem bral po dvou. Už před dávnou dobou jsem si přestal všimnout vysokého okna s vitráží v mezipatře, které zakrývalo halu celou paletou barev, a nevzpomínal si, co je na obrazech pověšených na zdech. Minul jsem je bez povšimnutí i tentokrát a v patře zabočil doprava. Na rozdíl od přízemí v něm celý den panovalo přítmí a podtrhovalo tak tíži toho, co se odehrávalo v pokoji na konci chodby.

V pokoji, k němuž jsem mířil.

„Milostpane!“

Zvolání mě dostihlo v půli cesty. Otočil jsem se k udýchané hospodyni, která právě zdolala poslední schod. Otevřela ústa, ale vzápětí je zase zavřela a opřela se o ebenový sloupek zábradlí. S rukou na hrudi se snažila popadnout dech.

„Sakra,“ sykl jsem a sevřel ruce v pěsti. Stál jsem jen kousek od pravdy. Stačilo překonat pár metrů a spalující nejistota by zmizela. Jenže k Róze bych se zády neotočil.

Vydal jsem se k ní. „Co se děje?“

„Vomlouvám se, pane.“ Narovнала se a na zrudlé tváře jí dopadlo několik šedivých kudrn. „Doktor s váma chce mluvit. Je v kuchyni.“ Nejspíš si všimla mého zaváhání, protože ihned dodala: „Můžu být upřímná, milostpane?“

Skryl jsem veškerou svou netrpělivost za pokus o úsměv a stiskl jí rameno. „Vždycky.“

Tváře jí zčervenaly novým přívalem krve. Upravila si zapranou zástěru. „Teď jim nebudete nic platný. A no... Vod doktora se toho dozvíte víc. Však víte,“ nervózně zatěkala pohledem na konec chodby a ztišila hlas, „že pan Josef je skoupý na slovo.“

Dolovat informace z otce bylo podobně marné jako pátrat v Praze po Golemovi, se slovy šetřil jako se vzácným kořením. S díky jsem vyrazil po schodišti zpátky dolů do kuchyně. Róza mě nenásledovala.

„Zdravíčko, kolego,“ přivítal mě starý hlas, jakmile jsem vstoupil.

Lékař seděl v čele dlouhého stolu, za zády vysoké okno. Venkovní světlo způsobilo, že jsem z něj nejprve viděl jen siluetu. Pokusil se vstát, ale zakolísal. Přistoupil jsem k němu a podal mu ruku.

„Jste laskavý. To víte, staré kosti už neslouží, jak by měly,“ opětoval mi stisk a pak se svalil zpátky na židli, o niž měl opřenou hůl. V kostnatých prstech sevřel hrneček, ze kterého ještě stoupala pára. Podle vůně bergamotu ho Róza naplnila černým čajem.

Posadil jsem se na nejbližší místo a zcela ignoroval druhý šálek a konvici. Na kamnech stál hrnec a hned vedle prkénko s nakrájenou zeleninou. Hospodyně nejspíše připravovala oběd a nevrátila se k rozdělané práci, aby nám poskytla soukromí.

Lékař mlčky těkal pohledem po kuchyni. Z jeho mírně zamračeného výrazu jsem vytušil, že není zvyklý být přijímán v místnosti určené služebnictvu. Pokud však nechtěl být hoštěn u stolu pokrytého tlustou vrstvou prachu a s ně-

kolika pavouky jako milou společností, musel se smířit s tím, že ho Róza místo do jídelny uvedla sem.

„Prý jste se mnou chtěl mluvit?“ vydoloval jsem ze sebe přes knedlík v krku. Koutkem oka jsem zkontroloval čas na hodinách nade dveřmi.

„Jak jen to říct...“, mlaskl a odmlčel se. Promnul si ruce pokryté jaterními skvrnami a mě napadlo, jak by asi vypadal nakreslený. Hubený vrásčitý muž s holou hlavou, týčící se nad nebohými smrtelníky, aby jim zvěstoval smrt.

„Stalo se to znovu.“

Čtyři slova. Pár hlásek, které potvrzovaly mé nejhorší obavy. Nehodily se sem. Seděli jsme v srdci domu, kam patřilo veselí a smích, kde se měla šťastná rodina scházet u vynikajícího jídla a vyprávět si o tom, jak skvělý prožila den.

Místo toho jsme se tu bavili o smrti. Já a cizí muž.

Tikot hodin mi přišel nesnesitelně hlasitý. Bodal do uší. Velká místnost se zdála příliš malá.

Lékař si odkašlal a upil ze šálku. „Jak dlouho je to...“

„Osm měsíců“, vyhrkl jsem. „Mysleli jsme, že je to známka toho, že se zlepšuje. Alespoň v nějakých ohledech.“

Poplácal mě po předloktí, jako by konejšil štěně. „Chlapče, obávám se, že tady už pomůže jedině Bůh. Budu se modlit s vámi.“

Stáhl jsem ruce pod stůl a sevřel je v pěsti. Neprosil jsem se o lítost. A ani já, ani otec jsme nehodlali vyzývat žádnou nesmyslnou modlu.

„Bojím se o pana Josefa“, přerušil doktor Molnár mé výmluvné mlčení.

„Otec se těší dobrému zdraví.“

Poklepal prsty o svůj šálek. „Ano. Zatím ano. Existují však síly, které věda ještě neumí plně pochopit, a jednou z nich je láska.“ Odmlčel se a dopil obsah hrnečku. Keramika ťukla o desku stolu a starcovy tmavé oči se upřely do mých. „Obávám se, že až k tomu dojde, bude ji brzy následovat. Měl byste se postarat, aby se tak nestalo.“

Síla lásky mi přišla uvěřitelná asi jako duše a ďábel. Možná jsem neměl dávat na Rózinu radu, protože tohle byla očividná ztráta času. Mého rozhodně.

„K ničemu nedojde“, oponoval jsem. „Od toho zůstává otec doma, aby k *ničemu* *nedošlo*.“

Do tváře lékaře pronikl soucit. Nesnášel jsem soucit. „Zanícení mládí znám, kolego. Jednou však pochopíte, že nějakým věcem nelze zabránit.“

„Dnes jim zabránil.“

„Ano, dnes. Kdyby pan Josef duchapřítomně nezasáhl, nestál bych před vaším domem já, ale funebráci,“ odvětil tvrdším tónem než doposud. „Nehovořil jsem o *tomto* druhu problému.“

To mě překvapilo. „A o kterém?“

Hodiny začaly odbíjet celou. Údery rozechvěly stojatý vzduch a lékař sebou trhl.

„Á, desátá.“ Ztěžka se postavil s holí jako oporou a nasadil si na hlavu klobouk dosud pověšený na opěradle židle. „Omluvte mě, kolego, už mě čekají jinde.“

„Jaký druh problému jste myslel?“

Povzdechl si a netrpělivě poklepal tyčkou o dlaždice. „Podívejte se jí na kotníky. Pochopíte.“

Nerozuměl jsem mu ani slovo.

„Spánembohem, kolego,“ rozloučil se a nechal mě samotného.

Po hlasitém odbíjení nastalo ještě tíživější ticho. Nohy mi ztěžkly a ztratil jsem dojem, že zvládnu čelit tomu, co mě čeká nahoře. Pravdě, otci i jeho šílenému nápadu.

Šílenému nápadu!

„Počkejte!“ zvolal jsem, jen co jsem vběhl do haly. Starý lékař akorát překonal polovinu cesty k předsíni.

Ohlédl se na mě se staženým obočím.

„Pokud vám došly léky, kolego, v podvečer se u mě zastavte. Teď opravdu spěchám.“

„Říkal vám otec o svých plánech?“ přešel jsem jeho slova.

„Ano.“

Netrpělivě jsem zaťal pěsti. Všichni dnes šetřili s pravdou, jako by se jednalo o to nejvzácnější, co měli. „Co si o tom myslíte?“

„Svůj názor jsem vašemu panu otci sdělil.“ Dotkl se krempy klobouku a pokračoval v belhavé chůzi pryč.

Kolegialita má zřejmě své hranice, zašklebil jsem se a položil si hlavu do dlaní. Únava se začala hlásit o slovo jako tepající bolest za očima.

„Milostpane?“ ozvala se za mými zády Róza, zřejmě čekala poblíž, zda nebudeme něco potřebovat. „Chcete něco dobrého k snědku, než půjdete nahoru?“

Měl bych se najíst. Stejně tak bych měl zkusit dodržovat pitný režim, strávit trochu času na čerstvém vzduchu a zjistit, zda je osmihodinový spánek opravdu tak osvěžující, jak se říká. Jenže nic z toho se mě netýkalo. Ne teď.

Jednou. Až bude všechno zase v pořádku. Až dosáhnu toho, proč jsem nastoupil na medicínu.

Svěsil jsem ruce podél těla a mdle se na Rózu usmál. „Najím se potom.“

S tím jsem se vydal po schodišti čelit své noční můře. A otci.

3

„Co tu děláš? Výslovně jsem Róze nařídil, ať ti netelefonuje.“

Zvláštní, jak lhostejný tón dokáže znásobit škodu, s jakou věta udeří. Neobtěžoval se znít našťvaně, dokonce se na mě ani neotočil. Skláněl se nad postelí a jeho jindy precizně upravený zevnějšek působil pomačkaně.

„Dobrý den, otče,“ přešel jsem jeho slova. Vlastně bych ho měl oslovovat *tatínku*, ale to oslovení se mi vždy vzpříčilo v krku a končilo tichou zkomoleninou. Poslední dobou jsem o něm dokonce uvažoval spíš jako o *Josefovi*. Prošel jsem po perském koberci otevřeným prostorem ložnice a stanul z druhé strany lůžka.

Nad hlavou mi v jemném průvanu cinkaly stovky zhasnutých žárovek spuštěných od stropu na drátech. Jakési skleněné nebe. Uprostřed místnosti jej přerušovala černá díra, otevřený chřtán v nebi lesklých baněk, který mlčky vypovídal o věcech minulých.

A současných, došlo mi při pohledu na postel, na obraz ženy vyvedený ve vybledlých barvách. Ztrácela se v nadýchaných peřinách. Mastné vlasy jí lemovaly nezdravě našedlé tváře a ze rtů se olupovala suchá kůže. Dýchala namáhavě. Až příliš hluboce na někoho, kdo vypadal, že jen spí. Obemkl jsem svými prsty ty její a pohladil ji palcem po hřbetu ruky.

Jsem doma, mami.

Nemělo smysl mluvit nahlas. Neodpověděla by mi ani bdělá. V těch stále vzácnějších chvílích, kdy se probudila a věděla, kdo je, mě většinou nepoznávala.

Kmitl jsem pohledem mezi ní a otcem. „Jak se to stalo tentokrát?“

Josef se usadil do křesla s ošoupaným modrým čalouněním, které stálo vedle postele. Sundal si brýle a začal je čistit kapesníkem. Slunce pronikalo proskleným výklenkem za mými zády, takže má postava schovávala muže do stínu.

„Máš být ve škole a učit se,“ nasadil si otec brýle a upřel na mě modré oči, mé oči. „Tady jsi mi k ničemu.“

„Dělám vše proto, aby –“

„Zřejmě ne dost,“ přerušil mě. Nemusel zvyšovat hlas. Důraz a razance, kterou na slova kladl, dokázaly víc než křik. „Dal jsem tě na studia medicíny, abys našel cestu tam, kde ostatní selhali.“

Matčiny prsty mě studily v dlaní, Josefova slova u srdce.

„Já se opravdu snažím. Kdyby tomu tak nebylo, nedostal bych ta stipendia.“

„Nešel sis tam budovat kariéru, ale najít odpověď na to, co mi ji zabíjí.“ Rty pod pěstěným knírkem se stáhly do přísné linky. Ani po letech strávených péčí o svou ženu v sobě nedokázal zapřít právníka. Přímo a k věci.

„Pokud chci porozumět její nemoci, musím nejdřív chápat lidské tělo,“ bránil jsem se. „Nezáleží mi na známkách.“

„Držet krok s učivem ti zabírá dny i noci?“ nadzdvihl obočí.

„Ne.“ Měl jsem co dělat, abych si neodfrkl. Překrucoval každé mé slovo. „Já... pokračuji ve výzkumu, jak jste chtěl. V knihovně jsem tak často, že mě tam znají jménem –“

„Je mi jedno, kde tě znají jménem,“ odsekl. Skrz kulaté obroučky brýlí se díval na obžalovaného, kterému se rozpadala výpověď, přestože byla pravdivá. „Zájem, Bartoloměji, osobní angažovanost, to tě odliší od ostatních rádoby odborníků. Pokud maminku skutečně chceš vyléčit, uděláš to.“

Otevřel jsem ústa, ale předběhl mě.

„Řekni mi, vsadíš její život na to, že děláš dost?“

Odpověď mi zamrzla na jazyce. Takovou sázku bych neuzavřel. Nikdy. Dělal jsem vše, co se dalo. Studoval jsem měsíce až roky napřed, pátral v knihovně v těžkých bichlích a četl o veškerých známých i téměř neznámých nemocech. Bez výsledku.

Pohlédl jsem na máminy bledé prsty ve svých, na snubní prstýnek, který jí při sebemenším pohybu padal z prstu, jak moc z ní nemoc stačila vysát ži-

vot. Na zátylku mě lechtal vánek, vůně listů zvenku překrývala pach nemoci uvnitř.

Tohle nikam nevedlo. Nehledě na to, jak rychle jsem postupoval studiem, ona se ztrácela čím dál tím víc. Stíny si ji uzurpovaly a jen výjimečně ji nechaly zakusit život. Někdy dobrý, jindy plný utrpení.

Kéž by peklo existovalo, zkřivil jsem ústa v pohrdání nad svou vlastní slabostí. *Upsal bych duši ďáblu, aby skončil její prokletí.*

„Kéž bys ji miloval alespoň z poloviny tak jako já.“

Otcova slova mi uštědřila políček. Pustil jsem máminu ruku, abych ji náhlým hněvem nerozdrtil. Mohl mě vinit z nedostatku snahy, ale ne lásky.

„Já...“

Mé odseknutí přerušilo tříštění skla. Žárovky se pod náhlým poryvem větru roztancovaly a u okna do sebe dvě narazily s takovou silou, až pukly. K zemi se s cinkotem snesla hromádka skla.

Využil jsem toho. Aniž bych čekal na jeho svolení, vydal jsem se k prosklenému výklenku a vyhnul se kupičce střeptů na starém perském koberci. Postavil jsem se k oknu a nechal vzduch chladit mé vztekem rozpalené tváře.

Slyšel jsem, že Josef něco řekl, ale nerozuměl jsem co. Ani jsem nechtěl. Potřeboval jsem pár minut, chvíli, abych se ovládl.

Něco v dále se zablýsklo. Zamžoural jsem za koruny stromů šumící ve větru, pryč od otce a jeho obvinění.

Znovu. Přicházelo to od sousedního pozemku, zřejmě se zapadající slunce odráželo od okna ve věži tamní vily. Víc než tu jsem z chátrajícího domu neviděl, zakrývaly ji vysoké duby parku, neopečovávané a zdivočelé. Kdysi jsem v něm strávil spoustu času bok po boku se sousedovic dcerou, ale už bych si ani nevybavil, jak Eleanora vypadala, jak zněl její smích. Přitom pro mě tolik znamenala. Velká láska malého chlapce.

Jako by to byly vzpomínky někoho jiného.

Tehdy jsem se ještě cítil šťastný. Pocit, který jsem už roky nezažil. Přišel mi cizí, vzdálený jako vila přede mnou. Lidé se jí vyhýbali. Děsili se kolujících pověr o tom, že je dům prokletý. Jako by opuštěná hromada cihel a malty mohla někomu přivodit stejné neštěstí, jaké potkalo Eleanorinu rodinu.

Nesmysly. Díval jsem se na skutečné prokletí roky a nemělo nic společného s magií, ďáblem či Bohem. Bezmoc. To byla jeho pravá podstata, ne ty snůšky keců.

Bouchl jsem oknem před svými myšlenkami a otočil klíčem v dírce pod kličkou. Tak zůstalo bezpečně zajištěné, kdyby...

... kdyby se u mámy objevila další lucidní chvíle, kdy si uvědomí sama sebe, provázená záchvatem bolesti, který se rozhodne vyřešit jednou pro vždy. Jako se to stalo dnes.

Tichá hudba žárovek se vytratila. Vytáhl jsem klíč a schoval jej do bezpečí dlaně.

„Život mě naučil spoléhat se jen na sebe,“ promluvil Josef do nastalého ticha. Vzhlédl jsem ke skleněnému nebi a čekal na prásknutí jeho dalších slov. Svist biče.

„Na rozdíl od tebe, synu, *já* nezahlélel.“

4

„Je to dobrý nápad?“

Na jazyku mě páliło snad tisíc jiných slov, ale zvolil jsem ta nejslušnější. Vpíjel jsem se očima do černé díry ve stříbřité záplavě, do prasklého trámu podpírajícího strop. Tichá připomínka jiného dne, jiného záchvatu.

„Pochybuješ?“ Otcův hlas klesl v předzvěsti konfliktu.

Pohlédl jsem na něj. Řídnoucí vlasy jako jediné prozrazovaly jeho věk, z očí a držení těla stále sálal oheň. U soudu chtěl málokdo stát proti němu.

„Mám...“ volil jsem opatrně slova, „jisté obavy ohledně té metody.“

„Lidé se bojí toho, co nechápou.“

A vy tomu rozumíte? Kdyby studoval fyziku, možná. Ale ani perfektní znalost práva mu nemohla odpovědět na to, zda máma tu proceduru přežije. Otec netušil, s čím si zahrává, a nutil mě to sledovat.

„Doktor Svoboda je odborník,“ pokračoval nesmlouvavým tónem. „Na svém kontě má přes tucet uzdravených lidí, kterým jinde tvrdili, že na jejich nemoc neexistuje lék.“

A kolik mrtvých? Nesouhlasil jsem s jeho nápadem. Ani dnes, ani před měsícem, když mi ho oznámil poprvé. Jenže s Josefem se nediskutovalo. S ním se plnily rozkazy.

Přesto jsem se zmohl na další projev neúcty. „Jistě existují důvody, proč jeho postupy dosud nebyly schváleny.“

„Mlč!“ okřikl mě a zbrunátněl v obličejí. Potlačil jsem prvotní instinkt o krok ustoupit, ačkoli nás dělila široká postel. „Kdo z nás dvou ví lépe, jak dlouho trvá papírování? Zná dědky na vysokých postech, kteří považují veškeré novoty za nástroje zkázy? Než Arnošt Svoboda dostane štempl, ona zemře.“

Mámě se zachvěly prsty na ruce a něco tiše zamumlala. Vzduch se začal sytit pachem nemoci.

„Řekni mi, *synku*, co bys navrhoval?“ Otec se pomalu zvedl z křesla, aniž by ze mě spustil pohled. Nepotřeboval útočit rychle, plně si uvědomoval svou sílu a převahu. Zahnal kořist do kouta. Byl v tom mistr, ostatně ho to roky živilo, než začal plně pečovat o svou ženu.

„Co bys dělal na mém místě? Čekal na smrt? Modlil se k Bohu?“

Devatenáct let jsem se učil vzdorovat jeho zlobě, přesto jsem měl vždy tendenci schovat hlavu mezi ramena a čekat, až se bouře přežene. Ztěžka jsem uvolnil ruce, jež jsem dosud tiskl tak křečovitě, až mě začaly bolet. Nedokázal jsem však čelit síle v šedavé modři jeho očí a sklopil jsem pokorně pohled.

Známka slabosti.

Možná mě tak viděl. Slaboch, co se nesnaží.

„Cítím, ne, já *vím*, že tohle je naše poslední šance. Nemohl bych se sebou žít, pokud bych nezkusil vše.“ Konec věty zašeptal. Láska a bolest v ní jen znásobily můj vlastní pocit nedostatečnosti.

Místo odpovědi jsem pohledem klouzal po pokoji. Po místech, kde se na koberci nacházely otláčeniny po nábytku, který zde už nestál, po světlých tapetách, stropu, z něhož se snášely stovky zárovek. Všude jsem viděl neúprosnost mámina stavu. „Co se dnes stalo?“

„Včera jsem pozval doktora Svobodu na oběd.“ Otec naprosto ignoroval můj pokus o změnu tématu. Opíral se rukama o matraci, obočí stažené. „Valerii viděl a vyšetřil. Je si zcela jist, že to je vhodná kandidátka na podstoupení léčby. Opakovaně mě ujistil o tom, že jí nic nehrozí, a...“

Máma ze spánku zasténala. Josef se k ní okamžitě sklonil a hledal příčinu její nepohody. Zřejmě žádnou nenašel, protože jí jen láskyplně odhrnul pramínek šedivých vlasů z čela. Kdysi je měla tmavé jako já, ale i z nich vyprchávalo štěstí a život.

„*Podívejte se jí na kotníky. Pochopíte,*“ vzpomněl jsem si na slova doktora Molnára a nadzdvihl dolní okraj peřiny. Pozdravily mě nohy s nehty, které by již potřebovaly ostříhat, a dva tlusté, oteklé kotníky, které ostře kontrastovaly s její chatrnou konstitucí.

Znamená to to, co si myslím?

„Řekni Róze, ať ti připraví oběd. Pak se můžeš vrátit na kolej a učit se.“

Pustil jsem peřinu zpátky. „Ale...“

„Nelíbí se ti má cesta? Ukaž své výsledky. Pak můžeš vznést námitku.“

Zatnul jsem zuby a hodil před Josefa klíček od okna, aby ho schoval k ostatním. Bez rozloučení jsem se vydal k východu.

Po pár krocích jsem si všiml kbelíku položeného vedle dveří, na jehož okraji se sušil hadr. Prve jsem jej zřejmě musel minout. Zrak mi padl na skříňku u zdi. Její roztřískaná dvířka visela jen na jednom pantu, obsah uvnitř byl rozházený a visací zámek se válel na zemi vedle tmavé skvrny.

Zmocnil se mě vztek. Na sebe. Na otce.

Měli jsme to předvídat.

Zamykat léky v jejím pokoji? Taková hloupost! V podstatě jsme jí dali prostředek k tomu, aby se znovu pokusila vzít si život. Josef si toho sice všiml včas a donutil ji se vyzvracet, o čemž vypovídala mokrá skvrna lépe, než by mohla slova, ale naši vinu to nijak nezmenšovalo.

„Zítra přivezou novou. Tentokrát půjde na chodbu,“ předběhl otec mé úvahy. „Valerie se už k žádným práškům nedostane.“

Neodpověděl jsem. Lomcoval mnou hněv a slov, jež mě napadala, bych jednou litoval. Nestál jsem o hádku, z níž vyjdou jen poražení. Potřeboval jsem zjistit, zda se ve svých úvahách nepletu.

Zabouchl jsem za sebou a zamířil po bočním schodišti do svého pokoje ve věži. S otevřenými dveřmi v zádech jsem vyrazil přímo ke knihovně a začal z ní tahat jednu knihu za druhou. Pročítal jsem jejich názvy, listoval rejstříky a poté je odhazoval na postel.

O oteklých kotnících jsem již četl.

Jenže ve které?

...

Chronické selhání srdce.

K nevyřešené záhadě máminy diagnózy přibyla nová, zcela jasná a zcela jasně nebezpečná. Opřel jsem si týl o hranu postele a zavřel oči. Pálily únavou nebo neprolitými slzami, těžko se to určovalo.

Bojovali jsme *devět* let. Zbýl vůbec v celém Československu odborník, se kterým bychom se neradili? Kolik existovalo procedur, terapií a léků, které jsme nevyzkoušeli?

Kromě jedné, očividně. Doktor Svoboda a jeho neschválené, nebezpečné postupy. I kdyby jeho léčba nakrásně fungovala, uzdraví mozek, nikoli srdce. To mohlo mámě vypovědět kdykoli.

Máme den, nebo rok?

Jak dlouho bude trvat, než pochopím medicínu natolik, abych věděl, jak bojovat s neznámou nemocí, a přitom pacientovi neublížit? Nepořádek kolem mě, rozházené knihy, spadlá lékovka a zmuchlané peřiny, zrcadlil ten uvnitř mé hlavy.

„Tohle k ničemu nevede,“ odhodil jsem učebnici a pěstí praštil o parkety. „Kéž by existovala rychlejší cesta.“

Ačkoli...

Nesmysl, utrl jsem se sám na sebe. Radomír dnes mluvil z cesty, nic jako obětování duše neexistovalo. A ty *věci*, ať už to znamenalo cokoli, si mě rozhodně nemohly najít.

„*Nemohl bych se sebou žít, kdybych nezkusil všechno*,“ zazněla mi v hlavě otčova slova.

Nemám čas kráčet slepými uličkami.

Okolo mě se v šeru válelo několik desítek hustě popsaných učebnic. Další stovky až tisíce seděly na policích ve fakultní knihovně, kde čekaly, až je vytáhnou a prostudují. Rovnalo by se zázraku, kdybych v nejbližších dnech narazil na tu, která ukrývá správné odpovědi. Pokud taková vůbec existovala.

Možná že zkusit vše zahrnovalo i varianty, pro které by se otec nikdy nerozhodl.

Vědec ve mně se vzpíral mým temným myšlenkám, ty však měly navrch. Kolik času může trvat, než se Radomírova slova ukážou jako mylná? Den?

Jak dlouho bych si vyčítal, že jsem nezkusil vše?

Celý život.

Vzhlédl jsem k soumraku za okny. Přednášky skončily už před několika hodinami, a to mohlo znamenat jediné.

Zvedl jsem ztuhlé tělo a vydal se dolů do přízemí. Seběhl jsem schody skrz ztichlý dům utopený v šeru do haly pod schodištěm, kde na zdi visel telefonní aparát. Sevřel jsem sluchátko a vytočil číslo.

„Chci spojit s ústavem anatomie na lékařské fakultě v Praze,“ oznámil jsem spojovatelce.

Dlouho se ozýval jen šum. Netrpělivě jsem podupával nohou a čekal. Po několika úmorně dlouhých minutách se konečně ozval hlas.

„Ústav anatomie. U telefonu Radomír Vlček, co potřebujete?“

Neobtěžoval jsem se zdvořilostmi. „Potřeboval bych pomoc. Jak si mě taková věc najde?“

5

„Proč ses včera nevrátil?“

Radomír se posunul na lavici kousek stranou. Svalil jsem se na místo vedle něj. Brašna ztěžka udeřila o dřevo a já si promnul obličej. Spal jsem jen něco kolem čtyř hodin a rozhodně jsem nebyl hned po ránu připraven čelit těžkým otázkám a ustaranému kamarádovi.

„Otec... Potřeboval něco nutně vyřešit.“ Pohlédl jsem přes něj dál do chodby na nervózní spolužáky postávající před vchodem do posluchárny fyziologie. V rukou drželi učebnice a polohlasem si pročítali důležité pasáže. Jiní si posedali na lavičky umístěné podél vybělených stěn a čekali na test. Nezdálo se, že by nás někdo poslouchal. Jedině dobře. Nepotřeboval jsem, aby můj včerejší odchod řešil ještě někdo další.

„Co tak nutně vyžadovalo tvou přítomnost, že ti volal během první přednášky?“ zajímal se Radomír. Mezi obočím se mu rýsovala jemná vráska.

Sakra. Začal jsem lovit v moři výmluv, ale žádná nezněla dostatečně přesvědčivě. Kdybychom byli jako ostatní, kvůli čemu by mi Josef volal?

„Otec zřejmě usoudil, že je vhodná doba na lekci správného obchodování. Kupovali jsme... automobil.“

„Automobil, aha.“ Radomír si zatočil zlatým manžetovým knoflíčkem a zamračil se. „Taková absence se ti bude těžko vysvětlovat. Víš, že jich moc dovoleno nemáme.“

„Otcové,“ pokrčil jsem rameny. Radomír o tom svém hovořil tak málo a tak odměřeně, až to ve mně vzbudilo dojem, že i jejich vztahy jsou přinejmenším napjaté.

„Otcové,“ zopakoval a sklonil se zpět ke své učebnici. Jeho světle hnědé oči začaly utíkat po řádcích a v soustředění se mu prohlubovala vráska na čele.

Nejspíš bych si to měl taky ještě projít. Většinu včerejška jsem strávil poznáváním máminy nové diagnózy. Později na koleji mi v hlavě vířily myšlenky na to, co mi řekli Molnár, otec i Radomír, a ty mi nedaly moc prostoru na to, abych se učil, ačkoli jsem se o to snažil dlouho do noci.

Slyšel jsem tiché hlasy ostatních, které si přeríkávaly princip funkce alveolů. Fyziologie studovala fungování zdravého lidského těla, naprosto zásadní předmět pro pochopení všeho. Jenže nemoci a jejich mechanismus popisovaly předměty, které nepatřily do osnov druháku. To znamenalo další měsíce a roky, které jsem neměl.

„*Neodpustil bych si, kdybych nezkusil vše,*“ připomněla se mi otcova slova, těžká a dunivá jako odbíjení kostelních zvonů.

Spolužáci si nás stále nevšíмали. Jeden zrovna otevíral okno, aby na chodbu vpustil chladný podzimní vzduch vonící deštěm. Naklonil jsem se k Radomírovi a zašeptal: „Přemýšlel jsi nad tím, o čem jsme včera po telefonu mluvili?“

„Myslel jsem, že peklem se straší chudina,“ nevzhlédl od knihy a nasliněným prstem otočil stránku. Jen těžko skrýval podráždění.

Zřejmě jsem ho včera naštvál. Pochybnostmi o pekle nebo narážkami na chudinu?

Za pravým okem se mi ozývala tupá bolest. Neměl jsem síly na kličkování a pečlivé zvažování vhodných slov. „Občas ze mě mluví únava. A hlavně otec,“ přiznal jsem.

Radomír zaklapl učebnici a prudce se ke mně otočil. „Myslel jsem, že jsi stejnej jako já a zajímaj tě i jiný věci než jen sláva a bohatství. Ti všichni,“ mávl rukou ke spolužákům, „jak je vidíš, by mohli změnit republiku. Nenapraví chudobu, to vím, ale můžou učinit rozdíl. Pro ně možná nepatrný, ale jiným by změnil život. Je správný, aby si zdraví zasloužili jen ti, co se topí v penězích?“

Jeho naléhavost mě překvapila. „Ne.“

„Neodsuzuj chudinu, Berte. Nikdo nemůže za to, do jakých podmínek se narodil. Bez nádeníků a dělníků by... bychom si nikdy nežili takhle.“ Zavrtěl

hlavou, až mu do obličeje spadl pramen světlých vlasů, ústa se mu zkrivila opovržením.

Asi jsem se ho dotkl na citlivém místě. Znamenalo to, že mi nepomůže?

„Jakým lékařem chceš být, Berte? Tím, co vybírá prachy, nebo tím, co skutečně slouží lidem?“

Hrud' mi sevřelo další závaží. Nikdy jsem se v myšlenkách nedostal dál než k mámě. Ona byla celým mým životem. Budoucností, přítomností i minulostí. Znal jsem jen cestu k jejímu uzdravení.

Co bude pak? Kým se stanu? Bolest za okem se znásobila.

„Doufám, že na to brzy přijdeš,“ přerušil Radomír mé úvahy tónem, z něhož sálalo zklamání. Kývl hlavou ke svým nohám, mezi nimiž a lavicí se ukrývala naditá látková taška. „Popostrčil jsem ručičky osudu tvým směrem.“

Tajemný obsah přilákal mou pozornost silou obrovského magnetu a v břiše mě zalechtala nervozita smíchaná se zvědavostí. Neviděl jsem, co je uvnitř, jen jsem tušil něco se čtyřmi ostrými rohy, které se rýsovaly skrz látku. Skříňka? Opravdu velká kniha?

„To je ono? To, co si mě mělo najít? Kdes to sehnal?“ užasl jsem a vytěsnil z myšlenek veškerá jeho dosavadní slova. Nezáleželo na nich. *Tohle* byl můj úkol. Tepání hlavy zesílilo, ale ať se uvnitř tašky schovávalo cokoli, věnuji tomu dnešní odpoledne a od zítřka, až budu mít na vlastní kůži zažité, že se jedná o nesmyslnou cestu, se mi bude lépe soustředit na hledání v knihách.

„Neptej se na nic, na co nechceš znát odpověď,“ odpověděl šeptem a upravil si límeček košile. Všiml jsem si, že ho má na jednom místě zažloutlý. Otec se na Rózu několikrát rozzlobil, když mu vrátila špatně vyprané prádlo. Na tom, jak působil, si dával záležet až přespříliš. Radomír byl jiný, vstřícnější.

Dveře do posluchárny se otevřely. Dav studentů se okamžitě začal vlévat dovnitř a kamarád vyskočil na nohy, aby se stal částí řeky mediků.

„Vlastně bych ji docela rád znal,“ zadržel jsem ho. Nemělo smysl probíjet se semknutým houfem. Známky se dávaly za znalosti, ne za rychlost, s jakou kdo sedne do lavice. Nastalý rozruch v sobě mohl schovat naše slova.

„Řekněme, že... je to teď móda ve vyšších kruzích,“ odpověděl vyhýbavě. „Musíš vědět, koho se zeptat. Znáš pravidla?“

Zkontroloval jsem tenčící se proužek studentů. „O ničem z toho nemluvit?“

„Když to praskne, jsi v tom sám, Berte. Ode mě to nemáš.“ S tím se vydal do posluchárny. Taška s neznámým obsahem zůstala pod lavicí.

„Radku?“ zvolal jsem ještě. Zastavil se ve dveřích a s rukou opřenou o záru-
beň se ke mně obrátil. Z místnosti se k nám donesly profesorovy pokyny k za-
sedacímu pořádku pro test. Sevřel jsem látková ucha. „Děkuji. Opravdu.“

V jeho výrazu bych těžko pátral po vřelosti. „Nechval dne před večerem.
Nevíš, s čím si chceš zahrávat.“

6

Všichni na mě zírali.

Kočí, cestující v drožkách i kolemjdoucí. Cítil jsem na sobě jejich pohledy, představoval si, co si asi říkají.

„Hlupák. Koukejte, jak hluboko klesl!“

„To přece nemůže myslet vážně. Ztratil snad rozum?“

„Plýtvá drahocenným časem. Měl by se stydět!“

Se shrbenými zády jsem kráčet ke kolejím podél několikapatrových budov. Látková taška mě táhla k zemi silou parní lokomotivy. Zpoza rohu vyšel četník v zelené uniformě. Rozhlédl se a rozešel se mým směrem.

Co budu dělat? Vrhł jsem zoufalý pohled na druhou stranu ulice, kterou mi vzápětí skryla projíždějící elektrika.

Nemohl jsem začít utíkat, prozradil bych se. Nasadil jsem tedy lhotejný výraz a upravil si bekovku na hlavě, aby mi nestínila obličej. Bez podezření není důvod se pítit. *Snad.*

Za límec kabátu mi zalézala listopadová zima. Ledovým prstem mi přejela po zátylku a mně se zjeřily všechny chloupky.

Od četníka mě dělilo už jen několik kroků. Vzhlédl ke mně. Téměř jsem viděl, jak strážce bezpečnosti hýbe rukou, jak ji zvedá k opasku se zbraní. Představoval jsem si na tváři chlad dlažebních kostek, až mě k nim přitiskne. Svaly na obličejí mi cukaly křečí.

Muž zákona mě minul s pokývnutím. Zakolísal jsem a zaryl prsty do ucha tašky. Šel jsem dál, hlavu zaraženou mezi rameny, a čekal, zda mě kolem paže nesevřou jeho prsty. V napětí jsem zadržoval dech.

Dorazil jsem ke křižovatce a zabočil z rušné ulice do menší, vedoucí k budově kolejí. Lidí sice ubylo, ale úleva se nedostavila. Stále zbýval hlídač ve vrátnici. Pokud bude mít dojem, že se děje něco nekalého, mohl mi podle školního řádu zkontrolovat tašky i pokoj.

Bolest za okem nepřestávala. Pulzovala ve zběsilém rytmu mého tepu. Slabá, ale vytrvalá.

„Zapište se,“ houkl na mě muž v uniformě, jen co jsem se dostal k prosklené vrátnici. Okénkem ke mně přisunul otevřenou knihu s perem.

Odložil jsem brašnu s taškou na zem mezi svá chodidla a natáhl se k peru. Hlídač mě propichoval pohledem zpod hustého obočí. Ruka se mi mírně zachvěla a z rozšafného D se téměř stalo B.

„Vy teda vypadáte,“ poznamenal a stáhl si knihu k sobě, „jako kdybyste zrovínka vstal z hrobu. Co budete dělat o zkouškovém?“

„O zkouškovém z toho hrobu patrně už nevstanu,“ odpověděl jsem prkeně. Vrátný se rozesmál.

„Tak mazejte a zkuste se trochu vyspat. Lékaři,“ zakoulel očima a vložil si do úst cigaretu, „radí, jak zdravě žít, a sami dělají přesný opak.“

Sehnul jsem se pro věci a s rozloučením se vydal po schodech do nejvyššího patra. *Byla ta taška tak těžká i předtím?*

Vpadl jsem do svého pokoje, zabouchl dveře a opřel se o ně zády. Mělo se mi ulevit. Srdce však nezpomalovalo, ani bolest hlavy neustávala, spíš o sobě dávala vědět víc. Můj dech zněl v prázdné místnosti příliš nahlas.

Dopřál jsem si několik okamžiků na uklidnění a pak za sebou zamkl. Zul jsem si boty a brašnu s látkovou taškou položil na nepovlečenou postel. Matrace pod jejich vahou zaskřípěla.

Obvykle spolu pokoj sdíleli dva studenti, otec však na začátku minulého akademického roku zaplatil dvojnásobnou cenu za ubytování, aby mě škola nechala bydlet samotného. Abych se mohl soustředit na svůj úkol, jak tehdy řekl. Díky jeho prozíravosti nikdy nikdo nezjistí hloubku mého prohřešku proti zdravému rozumu. Kromě Radomíra, samozřejmě, ale i ten bude znát pouze kousek pravdy.

Svlékl jsem si kabát i sako a s pohledem upřeným na tašku jsem je přehodil přes opěradlo židle u stolu. Opravdu jsem to chtěl udělat?

Parkety pode mnou zavrzaly, jak jsem nervózně přešlápl. Nepamatoval jsem si, že by to dělávaly.

To, že se na to podívám, neznamená, že tomu věřím, namítl jsem v duchu. *Správný vědec má zvážit všechny možnosti.*

Popadl jsem spodní část tašky a zdvihl ji do vzduchu. Na matraci se zuchnutím dopadla bichle. Ne kniha, ale fascikl, který svou velikostí hravě konkuroval největším kouskům z knihovny. *Lexikon pokročilých temných věd*, hlásal hrdě svůj název zlatým písmem plným ozdobných kudrlinek. Na kůži vazby zůstala srst zvířete, z něhož pocházela. Nejspíš z kozy.

Nebo kozla, ušklíbl jsem se a s odfrknutím ustoupil od postele. *Tohle se přičí zdravému rozumu.* Být tady otec, nejspíš by jen beze slov odkráčel. Odsouzení skrýval za ticho a nečinnost. S hlupáky se přece nebojuje. Moudřejší ustoupí.

Odsunul jsem židli od stolu a ztěžka na ni dopadl. Zamžoural jsem přes zažloutlou záclonku do západu slunce. Další den se blížil ke konci. Čas se krátil.

Odstrčil jsem lékovku, která při pohybu zachrastěla, a přitáhl k sobě knihu. Tu, co jsem si četl na základech ošetrovatelství, než přišel Radomír. *Repetitorium psychiatrie.* Nepřál jsem si všetečné otázky, proto jsem před kamarádem otevřeně studoval jen ty učebnice, které by v něm nemusely vzbudit nechtěnou pozornost. Tě jsem si kdysi užil dost.

Pár kapitol a budu mít za sebou další elaborát. Pak ho položím na vysokou kupičku jemu podobných, které mě také zanechaly bez odpovědí.

Ani o krok blíž k cíli.

Vyhledal jsem místo, které jsem četl jako poslední, a pustil se do dalších odstavců. Přimhouřil jsem oči a snažil se zaostřit na rozpíjející se slova. Doposud slabá bolest hlavy za okem přerůstala v palčivou a na okrajích mého zorného pole se mihotaly hvězdičky. To obvykle znamenalo, že mě nečekají příjemné chvíle.

Studený vzduch pomůže. Otevřel jsem okno a zhluboka se nadechl větru naplněného kouřem z nedalekých komínů. Usadil jsem se zpátky k *Repetitoriu* a zkusil to znovu.

„Hystriónská porucha osobnosti,“ přečetl jsem nahlas, abych se lépe soustředil. Na zátylku mi něco přeběhlo, zlehka jako pavouk. Podrbal jsem se, jenže jsem nic nenahmatal. „Hystriónská...“

Zas. Jemný vánek. Otočil jsem se, ale nikdo za mnou nebyl.

„Sakra,“ zavrčel jsem. V prstech mi mravenčilo jako z přeležení. Schoval jsem si hlavu do bezpečí dlaní.

Nervové vypětí, to je vše. Za chvíli to přejde. Co jiného by za to mohlo?

Propustil jsem obličej ze spárů tmy a zamrkal do naoranžovělého světla pokoje. Můj pohled okamžitě upoutal *Lexikon*. Hvězdičky v zorném poli ustoupily.

Stejně se nesoustředím. Rychle ji prolétnu a pak se půjdu učit, ujišťoval jsem sám sebe. Zvedl jsem se a váhavě přešel k volné posteli. Bolest hlavy zesílila. Hnědé chloupky mě zalechtaly na kůži brnicích prstů. Zaťal jsem zuby a knihu otevřel.

Vazba zasténala pod mým počínáním, jako by se mi *Lexikon* bránil. Nechtěl mě stejně jako já jeho. Ze stránek se vznesl prach a v nose mě zalechtala těžká, kořeněná vůně smíchaná s pachem síry. Díval jsem se na listy ručně popsané inkoustem barvy krve. Alespoň jsem doufal, že je to inkoust.

Otočil jsem těžkou pergamenovou stránku a při pohledu na vyvedené kresby jsem si svým předchozím tvrzením už tak jistý nebyl.

Hleděl jsem přímo do nitra zrudlosti. Obrátil jsem list, potom další, ale ačkoli se měnily kresby i slova na stránce, jejich obsah hlásal totéž. Zvrácenost. Šílenství.

Viděl jsem detailní nákres postupu, jak v pentagramu obětovat berana a pozřít jeho srdce, které mělo slabému člověku dodat odvalu. S nechutí jsem nakrčil nos a otevřel *Lexikon* na jiném místě. Nahý muž pijící z pohárku. To neznělo tak hrozně. Pak jsem si přečetl, že jde o koňskou moč a že se jedná o jednu z pěti ingrediencí pro lektvar zapomnění.

„Jak učiniti z nepřítele povolného sluhu,“ přečetl jsem si na další stránce.

Promnul jsem si čelo. Někdo to opravdu napsal. Co když to někdo i zkusil? Nebezpečně se mi zhoupł žaludek. Opravdu jsem si byt' jen na okamžik mysl, že mi něco takového dá odpověď?

Nejspíš jsem se opravdu zbláznil.

S kyselostí v krku jsem pokračoval dál. Zběžně jsem klouzal očima po popisech temných rituálů, zaklínadel a démonů. Děsivě realistické ilustrace zná-

zorňovaly konzumaci výměšků, zohyzďování těl, orgie, údajně magické symboly a znaky, pekelná stvoření i obyčejnější věci jako nákresy rostlin.

S každou další stránkou jsem přiložil pod oheň sebepohrdání, co se mi rozhořel v hrudi.

A takhle, ušklíbl jsem se, se padá na dno.

7

„Provedl jsem ti něco, Dunkele?!“

Podrážky bot zaskřípěly o podlahu a ve vzduchu se mihl stín. Vyhnul jsem se letícímu míči a přiklusal na okraj hřiště ohraničeného bílou čarou.

„Cos říkal?“ křikl jsem na Václava, jehož slova jsem přes dusot a hekání spoluhráčů neslyšel. Nátělník se mi lepil k tělu, vlasy se kroutily vlhkostí a po zádech stékal pot.

„Ptám se, jestli jsem ti něco provedl,“ založil si spolužák ruce na hrudi. Ve tvářích mu hořelo z toho, jak ještě před pár okamžiky běhal po tělocvičně. Někdo ho zřejmě vybil, protože postával u laviček.

„Mně?“ zavrtěl jsem nechápavě hlavou. „Proč?“

„Tak se uklidni, nebo někdo přijde o život,“ osopil se na mě. „Budu z toho mít podlitinu.“

Vůbec jsem netušil, že ho vyřadila zrovna moje rána. „Ty nadělá-“

Zády mi projela bolest. Síla nárazu mě donutila škobrtnout. Míč dopadl na zem a vzápětí ho někdo získal a rovnou vypálil na některého z poslední patnáctky hráčů.

„Jen ochutnej svou vlastní medicínu,“ odfrkl si Václav, „možná příště nebudeš pálit, jako bys nám chtěl rozdrtit všechny kosti v těle.“

Zašklebil jsem se a posadil se na nejbližší volné místo. Opřel jsem se lokty o kolena a svěřil hlavu do dlaní. Ze vzduchu číšel pot a zatuchlina, přesto mě

v nose lechtala síra. Kamkoli jsem od včerejšího dne šel, ten pach mě pronásledoval. Jakmile jsem zavřel oči, znovu jsem se díval na ilustrace z *Lexikonu*. Kdokoli je kreslil, byl stejnou měrou šílený jako talentovaný, a mně bylo zle z toho, že jsem té jeho zvrácenosti musel být svědkem.

Lavička se prohnula pod dalším člověkem ztěžka nabírajícím dech. „Jsi v pohodě, Berte? Na hřišti z tebe jde strach.“

Narovnal jsem se a pohlédl k Radomírovi. I jemu se červenaly tváře a světlé vlasy se mu lepily ke kostnatému obličejí. „Co všichni máte?“ osopil jsem se na něj.

Rozesmál se a uvolněně se opřel o dřevěný kryt zábradlí za sebou. „Co se děje?“

„Celé tohle,“ roztáhl jsem popuzeně ruce, „je zbytečné.“ Mé tělo ovládal vztek násobený pachem *Lexikonu*, který ne a ne zmizet. Včera jsem ztratil příliš drahocenného času. Měl jsem se na tělovýchovu vykašlat a radši někde dohánět promarněné hodiny.

Vyučující písknutím ukončil zápas a vyzval nás k novému. Nastoupil jsem na hřiště, zhluboka se nadechl a zkrivil nos. Radomír nastoupil vedle mě s távavým pohledem.

„Necítíš něco divného?“ zeptal jsem se ho.

„Tak padesát kluků, co by vážně potřebovali sprchu.“

Hvzd píšťalky protal jeho smích. Medici se dali do pohybu v okamžiku, kdy míč dopadl do středu hřiště. Vzápětí ho někdo vypálil opačným směrem, než jsem stál. Rozhlédl jsem se po ostatních, ale nikdo nevypadal, že by ho upoutala ta zvláštní vůně. To jsem ji cítil jen já?

Za pravým okem mi začala pulzovat stejná bolest jako včera. Připomínala mi, jaké mrzké věci jsem se rozhodl zvážit? S tím byl konec. Nevěřil jsem jediné odporné věci, kterou jsem se dočetl v *Lexikonu*, a za žádných okolností bych se k nim nesnížil. Rituály, pekelné pakty, vyzývání démonů... Samé nesmysly. Přesto se mi včera u jedné krví popsané stránky zhouplo srdce. Vypadalo to nadějně, lákavě. Na okamžik jsem se nechal unést představou výsledku, než mi došlo, že jsem se dočista pomátl.

Nebudu prosit demony o službičku. Nemohl bych, ani kdybych opravdu chtěl. Nic jako peklo a stvoření v něm neexistovalo.

Těsně jsem se vyhnul letící mičudě, ale do někoho jsem při tom vrazil.

„Vůbec se nesoustředíš.“ Radomír si promnul rameno a očima vyprovodil míč na druhou stranu hřiště, než se ke mně otočil. „Je to kvůli tomu,“ ztišil hlas, „ehm... včerejšku?“

Opovržení v mém pohledu nebylo namířené proti němu, ale vůči mně samotnému. „Móda vyšší společnosti? Opravdu? Nedokážu si představit, že někdo s mozkiem tomu opravdu věří.“

„Divil by ses. Pamatuješ si loni...“

Stínu v periferním vidění jsem si všiml na poslední chvíli. Ucukl jsem a mou hlavu těsně minula prudká rána. Ze směru, odkud přiletěl míč, se na mě šklebil Václav, černé vlasy rozčezené na všechny strany.

Radomír se pokusil balón chytit, ale někdo ho předhlonil. Oba jsme rychle prchli do rohu hřiště, kde postávalo pět dalších protihráčů.

„Hej, Radku,“ křikl na něj jeden z nich, než mi mohl doříct, co měl na srdci, „neviděl jsi tenhle týden Miroslava?“

Míč si opět vybral náš směr. Rozutekli jsme se a za dupání a skřípění podrážek se zase sešli na jiném místě.

„Ne, proč se ptáš?“ zaslechl jsem Radomírovu udýchanou odpověď. Po hřišti nás ale už běhala jen polovina a naše skupinka na sebe lákala nechtěnou pozornost. K míči se dostal Václav a s nebezpečným zablýsknutím v očích ho poslal na mě.

Podařilo se mi ho chytit, ačkoli mi při tom zapulzovaly bolesti obě dlaně. Slyšel jsem, jak se za mnou s hlukem všichni rozprchli, ale neotáčel jsem se jejich směrem a střílel k nejbližšímu hráči. Vybitý vykřikl bolestí.

Tak o tom mluví, uvědomil jsem si. *Asi bych se měl hlídat.* Omluvně jsem na spolužáka mávl, ale ten mi vrátil naštvaný pohled. Další hru po mně zřejmě nebude pálit jen Václav.

Jako by na tom záleželo.

Míč létal z jednoho rohu do druhého, hráči se přesouvali jako ovce prchající před ovčáckým psem. Ozýval se dusot a pískot podrážek o podlahu. Lavičky po obvodu se zaplňovaly čím dál tím víc. Osud se dostal do rukou Radomíra a ten toho okamžitě využil. Vypadal až nezdravě hubeně, ale na hřišti si vedl dobře.

„A ty, Berte?“ zaslechl jsem ze střídačky spolužáka. „Neslyšel jsi o Miroslavovi? Od pondělka ještě nepřišel do školy.“

Pokrčil jsem rameny, aniž bych se na něj otočil. O ostatní jsem se nikdy moc nezajímal. Ostatně jsem sem nepřišel proto, abych si dělal přátele. S Radomírem jsme na sebe tak nějak zbyli na praktických cvičeních a později, mnohem později, jsme si začali povídat. Jiného přítele jsem neměl. Jen jeho a kdysi o několik let starší Eleanoru.

„Míru vyhodili,“ odpověděl někdo jiný za mě.

„Cože?“

Učitel nás napomenul písknutím, ale nikdo si ho nevšímal. Já i další dva hráči, kteří jsme se schovávali v rohu hřiště, jsme se obrátili k Václavovi.

„Říkal mi to jeho spolubydlíci...“

Za svou nepozornost zaplatil. Radomírova rána ho trefila do boku. Václav zanađával a odešel si sednout. Odpověď na naši otázku si přitom vzal s sebou. *Prý prokletí.* Vzpomínka na dům Světelských ve mně probudila sarkasmus. *Já sám jsem prokletý, protože se očividně nikdy na nic nedozvím odpověď hned.*

Natáhl jsem se po míči, ale někdo mě předběhl. Pohotově jsem se vzdálil a rána si našla jinou oběť mezi hrstkou zbývajících.

„Na to, jak tě to štvalo, hraješ nějak moc zapáleně,“ zasmál se Radomír přes celé hřiště.

„Sezení na lavičce není o nic lepší,“ odsekl jsem a úsměv na jeho tváři se rozšířil.

Míčuda se mihla vzduchem. Kamarád vyskočil a zachytil ji. Okamžitě poslal míč mým směrem. Vztáhl jsem ruce. Naleštěná kůže mi projela mezi prsty a vyklouzla na zem.

Radomír se vítězoslavně zašklebil. „Vybitý. Konečně jsem tě v něčem porazil.“

„Víc hry a míň mluvení!“ okřikl nás učitel a ze svého místa na střední čáře pohrozil rukou. Měl jsem sto chutí míč odkopnout. Ne protože jsem vypadl, ale protože jsem ztrácel půdu pod nohama a ten zatracený smrad nemizel. Lepil se na mě a neustále mi připomínal můj poklesek.

Dva dny, které jsem nestrávil pátráním po léku. Netušil jsem, jak to vypadá doma, a to vědomí mě šízalo.

Mlčky jsem opustil hřiště a opřel se o zeď s omítkou poničenou od častých ran. Otec se zřejmě bude zlobit, že se už podruhé uprostřed týdne vracím domů a zanedbávám své povinnosti, ale já jsem musel vědět, jak na tom máma je.

Něco mi totiž našeptávalo, že tentokrát to bylo jiné. Pokusila se ublížit si tolikrát, že už jsem to ani nepočítal, ale poslední dobou se čas mezi jednotlivými pokusy prodlužoval. Mohl bych si to vysvětlovat jako zlepšení, ale pravda nejspíš tkvěla v tom, že chvíli, kdy si uvědomovala sama sebe, ubývalo.

„Václav to říkal,“ zaslechl jsem jednoho spolužáka z hloučku kolem laviček. Drbům jsem se obvykle vyhýbal, ale tohle mě zaujalo. Jestli někoho vyloučili, musel jsem zjistit proč a za každou cenu neudělat stejnou chybu.

„Víte, kvůli čemu?“ zapojil jsem se do rozhovoru. Obličejové všech čtyř mladíků se na mě překvapeně otočily. Nejméně dva jsem neznal jménem a ten zbytek... Richard a Tomáš. Možná.

„Prý u něj našli vynesené testy nebo co,“ vysvětlil mi nejmenší z nich.

Zatékal jsem mezi nimi očima, ale nezdálo se, že by si ze mě utahovali. „Vynesené testy? To existuje?“

„Historky o nich kolují už od prváku, taková školní legenda. Ale to musíš vědět, vždyť... Ne? My jsme mysleli, že když...,“ zarazil se a tváře mu zrůžověly.

Opravdu říkal, co si myslím? Výrazy na jejich tvářích mluvily za vše. Omluva, zvědavost, obvinění.

„Podle vás podvádím?“ V žaludku mi zabublal vztek. Všechno jsem si vydřel právem. Každou známku i stipendia vyvažovaly hodiny a hodiny práce, desítky učebnic tajně přečtených pod lavicí a v noci v pokoji, kdy ostatní ze školy už spali. Jedničky mámě pomoci nemohly, samozřejmě, ale na rozdíl od otce, podle něhož jsem se nesnažil, tvrdily opak. Díky nim jsem se na sebe mohl podívat do zrcadla.

Spolužáci si mohli myslet, co chtěli. Nestál jsem o jejich respekt, jenže jedna nešťastně pronesená věta před špatnými ušima, a mohl jsem se dostat do podezření. Ještě před pár dny bych si klidně nechal prohledat pokoj. Nikdo by nic nenašel.

Jenže teď mi pod postelí ležel *Lexikon pokročilých temných věd*.

8

Musím se toho zbavit.

Všem čtyřem spolužákům se v odpovědi na mé obvinění zrcadlila ve tváři stejná emoce.

Podráždění.

„Podívej se na své výsledky,“ bránili se. „Co jiného si máme myslet?“

Tohle nemá cenu.

„Snaha, hoši. Taky byste to měli zkusit,“ odsekl jsem jim a vrátil se na své místo u zdi. Bílá omítka mě chladila do zpocených zad. Zuby jsem drtil v sevření čelistí, bolest hlavy se znásobovala a ten příšerný puch taky.

Jenže co s tou knihou mám dělat? Vrátit ji Radomírovi?

Pronikavé písknutí ukončilo hru. Radomír zůstal ve středu hřiště sám, po rozesmáté tváři mu stékal pot.

„Dnes končíme,“ zahlásil učitel a propustil nás do šaten. Medici vyskočili z laviček a zběsile se hnali ke dveřím z tělocvičny.

„Cos jim provedl?“ Radomír ke mně došel a pohodil hlavou směrem k poslední čtveřici spolužáků, kteří na mě před odchodem vrhli odměřené pohledy.

„Nic,“ pokrčil jsem rameny a společně s Radomírem jsme se vydali za ostatními. Kromě učitele, který si na druhé straně tělocvičny něco zapisoval do zápisníku, jsme zůstali sami.

„Počkej,“ zatáhl jsem kamaráda za rukáv a donutil ho zastavit v půli cesty ke dveřím. Šatny plné pokřikujících studentů neposkytovaly moc místa na soukromý rozhovor.

„Co je? Za chvíli máme být na biologii.“

„Hele, cos to říkal předtím? O tom, že bych se divil?“ ztišil jsem hlas. „Ty jsi to... no... zkoušel?“

Mezi obočím mu naskočila vráska. Radomír se mračil tak často, že mu zdobila čelo téměř vždy, stejně jako kruhy pod očima. Rozhlédl se.

„Sháněl jsem to pro *tebe*,“ zdůraznil. „Já s tím nic společného mít nechci. Ale poradím ti jedno, zkus trochu víc otevřít oči. Svět nepracuje tak, jak si zřejmě myslíš. Nebo jsi nedával pozor na anatomii?“

Kdyby na mě mluvil německy, možná bych mu rozuměl lépe, a to mi jazyky nikdy nešly. „Nevím, o čem mluvíš. Jaká anatomie?“

„Jak jsme v prváku na první přednášce řešili historii školy.“

Vybavil jsem si knihu, kterou jsem tajně studoval pod lavicí, ale nic víc.

„Nepamatuješ si, jak nám vyprávěli, že za císaře Rudolfa se tady jeden z profesorů anatomie pokoušel vyrobit zlato z kamene?“

Rozesmál jsem se. Taková absurdita! „Naložil ho do formalínu a doufal v zázrak?“

Jenže Radek moje pobavení nesdílel a vráska na čele se prohloubila. „Zneuctil pár těl, prý.“

Vzpomněl jsem si na nákres postavy trhající jinou na kusy a zkrivil tvář. „Dnes oběd vynechám, díky.“

Vzhledem k tomu, že ústav anatomie rozhodně nevypadal, že by v něm někdo našel kouzelnou formuli na výrobu zlata, potvrdil jsem si, že zahazovat se s *Lexikonem* je ztráta času.

Zbavím se ho. Zítra, slíbil jsem si. Dnes musím zkontrolovat mámu.

...

Stál jsem na rozcestí. Doslova i metaforicky.

Jaký paradox.

Vybrat si cestu vlevo, došel bych na pozemky, kde údajně straší prokletí mrtví. Zvolit tu vpravo, dostanu se do míst, kde prokletí *žijí*.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Demonai*** .

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.